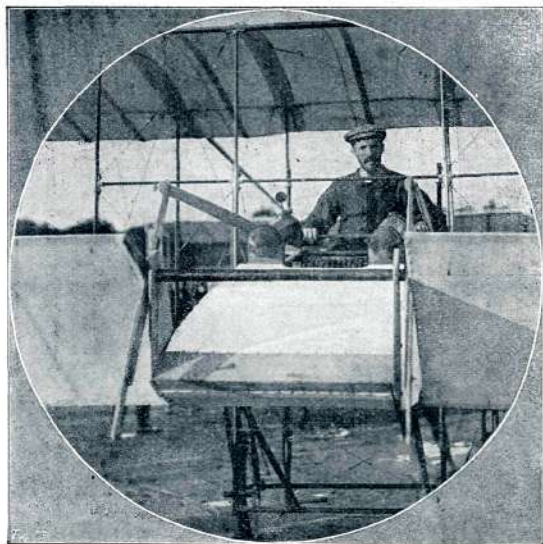

prave, što ih je držao stručnjak, koji nije bio samo jurista, nego podjedno filozof, psiholog i socijolog.“ V njegovem političnem delovanju so na prvem mestu njegovi publicistični spisi, njegovi politični, državno-pravni in ekonomski članki, katerih je v teku dvaj-

HENRI FARMAN KRMARI SVOJ AEROPLAN

setih let napisal več sto v „Obzoru“. Derenčin se je zanimal pa tudi za umetnost in za lepo knjigo. Posebno se je zanimal za hrvaško gledališče in njegov razvitek. Prestavil je nekoliko francoskih in italijanskih iger in tudi sam napisal nekoliko komedij, v katerih je z ostro satiro šibal razne napake hrvaškega socialnega in političnega življenja („Tri braka“, „Primadona“, „Slijepčeva žena“, „Ladanjska opozicija“, „Zadruha Malović“, Ivan ili Jovan“). Bogate svoje umne sile je vestno porabil v prid svoje domovine.

V letopisu poroča nadalje še prof. Ivan Milčetić o svojem dosedanem preiskovanju hrvaške glagolske književnosti. Dobil je dveletni dopust, da o tem predmetu napiše za akademijo delo in v tem svojem članku opisuje, kje je dosedaj preiskoval in kaj je našel. Na prvem mestu omenja pohvalno Ljubljano, kjer ga je iznenadila naša licealna knjižnica, katera hrani dragoceno gradivo iz starejše slovanske književnosti, posebno iz staroslovenske, hrvaško-srbske, ruske in slovenske. Za glagolico je našel obilo gradiva. Hvaležno poudarja zasluge barona Cojza, o katerem pravi, da bi mu morali Slovenci pred to knjižnico postaviti spomenik. Iz Ljubljane je odšel v Prago, kjer ni toliko našel, kolikor je pričakoval, potem na Dunaj, v Oglej, Videm, Benetke, Florenco in Rim. V Italiji je dobil prav malo gradiva, dasi so bili Hrvati z Italijani v živi zvezi. Tudi Istra ga je iznenadila; glagolski rokopisi, katerih je tukaj bilo nekdanj toliko, so izginiti, kar se je dalo rešiti, sta rešila Kukuljević in naš Jakob Volčić. Milčetić je potem prepotoval Dalmacijo in nazadnje otok Krk, za katerega je prof. V. Jagić rekel, da je „vagina rerum glagoliticarum“. Naposled se je prof. Milčetić prepričal, da je glagolska književnost najbolj zastopana v arhivu

jugoslavske akademije, za kar gre največja zasluga pok. Kukuljeviću. Če ne bi bilo njega, bi propadel znaten del tega gradiva. Vsak prijatelj naše stare glagolske književnosti pač želi, naj bi prof. Milčetić svoje delo, katerega se je z veliko ljubeznijo in trudom poprijel, čimprej srečno dovršil.

Za poročilom o knjižnici sledi v rokopisu še opis slovesnosti devetdesetletnice častnega akademjskega člana, hrvaškega književnega veterana Ivana viteza Trnskoga, ki je bila v akademiji dne 30. aprila 1909 v slovesni dvorani pred izbranim občinstvom. Ko so zastopniki raznih književnih društev pozdravili z lepimi govori slavljenca, je predaval dr. A. Musić: „O zaslugama Iv. Trnskoga za jezik i matriku hrvatsku“, a pesnik dr. Franjo Marković: „O pjesničkom radu Iv. Trnskoga“. Obe predavanji sta bili vrlo zanimivi kot priznanje temu veljaku, ki še edini združuje današnjo književnost z lepo ilirsko dobo in ki je ves čas svojega življenja z vsemi silami delal za razvitek hrvaške književnosti.

Izpregovoril sem malo obširneje, da opozorim Slovence na Jugoslavensko akademijo, ki je utemeljena tudi za nas in se vendar tako malo zanjo zanimamo. Imamo dobrih moči, ki bi se mogle oglasiti tudi v akademiji, da bo tako uresničena ideja velikega njenega utemeljitelja. Slovenski učenjaki, oglasite se tudi v akademjskih knjigah, vrata so odprta, pristrčno bode sprejeti!

Janko Bartl.

Danica. Koledar i letopis društva svetojeronimskoga za godinu 1910. — 8°, str. 358. Cena 40 vinarjev. Ta najbolje urejevani in najbolj razširjeni hrvaški koledar je tiskan letos v 50.000 iztisih, a druge društvene knjige v 30.000 iztisih. Po koledarskem delu so natisnjeni društveni poverjeniki in novi člani, ki so se zapisali v društvo leta 1908. V članih pokazalo je društvo lep napredek, kakor ni bil še nobenega leta; letnih članov, ki plačajo na leto eno kruno, zapisalo se je 9000, za 2500 več kot l. 1907., a dosmrtnih članov 1094, za 412 več kot prejšnjega leta. Iz društvenega letopisa izvemo, da je bilo v društvu mnogo življenja in da je odbor vestno izvrševal svoje dolžnosti in skrbel, da člani dobe mnogo in zdravega berila, in se trudil, da društvo med Hrvati čim bolj razširi. Društveni zakladi se lepo množe, sedaj je že 17 zakladov, katere so razni domoljubi osnovali za nagrado piscem in pa zato, da se vsako leto v raznih krajih vpiše v društvo nekoliko novih dosmrtnih udov. Ti zakladi štejejo skupaj 43.100 K 59 v, a vse društveno premoženje znaša 307.246 K 4 v.

PAULHAN OB KRMILU SVOJEGA AEROPLANA